

Muudatusettepanekud Väike-Maarja valla arengukava 2023-2027 ja eelarvestrateegia 2023-2026 eelnõudesse

Jrk nr	Ettepaneku esitaja	Eelnõu teksti praegune sõnastus või uue täiendusettepaneku korral võimalik peatükk/lk nr	Muudatus- või täiendusettepaneku sõnastus	Ettepaneku põhjendus ja vajadusel väljaminekute katteallikad	Vallavalitsuse otsus
1.	Mihkel Mehiste	7.2. Kultuur, sport ja vaba aeg	Teen ettepaneku lisada arengukava teksti Väike-Maarja vallas tegutsevate spordiklubide loetelusse Vao Ratsaklubi.	Vao Ratsaklubi on tugev jätkusuutlik spordiklubi, kes korraldab rahvusvahelisi ja rahvuslikke võistlusi hobuste takistussõidus. Vao Ratsaklubis toimuvad aastaringselt igapäevaselt treeningud ning klubis treenivad sportlased on saavutanud aastate jooksul arvukalt auhinnalisi kohti Eestis ja rahvusvahelistel võistlustel. Vao Ratsaklubi on asutatud 2011. aastal. PRIA ja paljude teiste toetajate abiga on renoveeritud mõisaaegne hobusetall, rajatud liivakattega harjutusväljak, võistlusväljak, soetatud hobuste jalutamise karusell, ehitatud maneež. Kompleksi kuuluvad hobuste jooksuaiad ja rohukarjamaad.	Arvestada.
2.	Mihkel Mehiste	7.4. Ettevõtlus, turism ja puhkemajandus	Teen ettepaneku leida sobiv asukoht Vao ürgorgu vaatetorni projekteerimiseks ja ehitamiseks.	Arengukavas tunnistatakse, et vaatamata pikale turismiobjektide nimekirjale tuntakse puudust tuntud ja tugevast turismiattraksioonist.	Mitte arvestada. Ettepaneku tegija on jätnud märkimata arvestuse kavandatava muudatusega kaasneva väljamineku kohta. Väike-Maarja vallal puuduvad rahalised vahendid nimetatud investeeringu teostamiseks.

3.	Priit Dieves	Arengukava, lk 11 Rakendatakse nüüdisaegset õpikäsitlust.	Asendada sõna „nüüdisaegne“ sõnaga „traditsiooniline“ ehk „Rakendatakse traditsioonilist õpikäsitlust.“	Kuna nüüdisaegne õpikäsitus ei õigusta end tõhusa õppemeetodina, siis tuleb koolides taas rakendada traditsioonilist õpikäsitlust. Traditsiooniline õpikäsitus põhineb uute teadmiste omandamisel pähe õppimise teel. Omandatud teadmisi tuleb kontrollida kontrolltöö või tunnikontrolli abil. Tänu traditsioonilistele õppemeetoditele omandavad õpilased koolides laialdased teadmised kõikidest õppeainetest. Traditsiooniline õpikäsitus aitab säilitada Eesti õpilaste kõrget taset PISA testides.	Mitte arvestada. Arengukava eesmärgid sõnastatakse ja pannakse paika arengukava koostamise ajal ning seire perioodil neid ei muudeta. Lisaks läheb ettepanek vastuollu Eesti haridusvaldkonna arengukava 2021-2035 aluspõhimõtete ja väärtustega.
4.	Priit Dieves	Arengukava, lk 11 Õpetajad, juhendajad ja tugispetsialistid on oma ala spetsialistid ja vastavad kvalifikatsiooni nõuetele.	Lisada juurde lause: "Õpetajatele tagatakse vabadus õppemeetodite valimisel ja rakendamisel."	Selleks, et tagada Väike-Maarja valla koolides kvaliteetne haridus peab õpetajatel säilima vabadus õppemeetodite valimisel ja rakendamisel. Õpetajad ei saa, ega pea minema kaasa õppemeetodite uuendustega kui need ei taga õpilastele väga häid ainealaseid teadmisi.	Mitte arvestada. Arengukava eesmärgid sõnastatakse ja pannakse paika arengukava koostamise ajal ning seire perioodil neid ei muudeta. Õpetaja kompetentsimudeli järgi on õpetaja üks roll olla õpikeskkonna kujundaja ja haridusuuenduste rakendaja. See tähendab, et õpetaja kujundab õpikeskkonna õppija vajadustest ja eesmärkidest lähtuvalt, kasutades tänapäevaseid õpilast kognitiivselt aktiveerivaid õppemeetodeid.

5.	Priit Dieves	Arengukava, lk 11 Vallas teadvustatakse ja väärtustatakse elukestva õppimise vajadust.	Lisada juurde lause: "Vallas teadvustatakse ja väärtustatakse rahvuskultuuri ning eestluse arendamist."	Tegu on arengukava olulise täiendusega, kuna Väike-Maarja valla elanike seas tuleb väärtustada rahvuskultuuri ning eestlust. On aeg hakata tegema isamaalist kasvatustööd nii nooremate kui vanemate vallaelanike hulgas. Vallarahva seas on tunda madalat aktiivsust eelkõige rahvuspühade tähistamisel. Ääretult vähe inimesi koguneb valla vabadussõja ausammaste juurde kõikidel rahvuspühadel: iseseisvuspäev, taasiseseisvumispäev, võidupüha, Tartu rahu aastapäev ja vabadussõjas relvarahu sõlmimise päev.	Mitte arvestada. Arengukava eesmärgid sõnastatakse ja pannakse paika arengukava koostamise ajal ning seire perioodil neid ei muudeta.
6.	Ulvi Mehiste		Lisada arengukava tegevuskavasse aastasse 2023 Kiltsi piimaköögi restaureerimisprojekti koostamine.		Arvestada osaliselt. Arengukava tegevuskavas on täpsustatud investeeringu nimetust, teostamise aega muudetud ei ole.
7.	Ulvi Mehiste, Piret Ervald		Vao Ratsaklubi lisamine Väike-Maarja vallas tegutsevate spordiklubide nimekirja.	Väike-Maarja vald on küll aastaid toetanud ratsavõistluste korraldamist ja ratsasporditegevust Vao külas, aga seni pole aktiivselt tegutsevat Vao Ratsaklubi piirkonna strateegias ega arengukavas ära mainitud. Paraku on selgunud, et arengukavades loetlemata spordiklubidele tehakse takistusi PRIA jt projektirahastuste taotlemisel.	Arvestada.

8.	Ulvi Mehiste, Piret Ervald		Vao jõe ülemjooksu täiendavate uuringute algatamine sobivate meetmete avanemisel.		Mitte arvestada. Jääb arusaamatuks, milliste täiendavate uuringute algatamist ettepaneku tegijad soovivad. Väike-Maarja vallavalitsuse tellimusel on valminud Põltsamaa jõe veekvaliteedi uuring ja Põltsamaa jõe väikese haru veerežiimi taastamise geodeetiline uurimistöö. Ettepaneku tegijad on jätnud märkimata arvestuse kavandatava muudatusega kaasneva väljamineku kohta.
9.	Ulvi Mehiste, Piret Ervald		Uue turismisatraktsiooni ja huvipunkti - vaatetorni - võimaliku tulevase asukoha otsingud Väike-Maarja - Vao piirkonnas, sobivate meetmete avanemisel ideekonkurss, projekteerimine ja ehitamine.		Mitte arvestada. Ettepaneku tegijad on jätnud märkimata ettepaneku põhjenduse ja tegevuskavasse investearvestuse lisamisega kavandatava muudatusega kaasneva väljamineku kohta. Väike-Maarja vallal puuduvad rahalised vahendid nimetatud investearvestuse teostamiseks.
10.	Ulvi Mehiste, Piret Ervald		Kergliiklustee projekteerimine ja ehitamine Vao teeristist Kiltis koolini laste turvalisema liiklemise huvides.	Teelõigu maksumuse saab kalkuleerida Vao -Vao teerist kergliiklustee maksumuse alusel.	Mitte arvestada. Arengukava tegevuskava nelja-aastaseks perioodiks (2023-2026) on kavandatud juba nelja kergliiklustee ehitamine.
11.	Aili Kaasik	Peatükis „Teed, tänavad ja ühistransport“ (lk 20-21) tuua teede investearvestuse all välja Pandivere küla teede kordategemine.	Pandivere külla viiva vana kruusatee ja endise mõisatee kordategemine.	Pandivere vana kruusatee on künklik ja paljudes kohtades on sügavad augud. Teeäärred on kruusakive ja mätaid täis. Vana Pandivere kruusatee	Mitte arvestada. Tegevuskavas ei tooda nimeliselt välja teede, tänavate ja platside investearvestuseid. Ettepanekut arutatakse 2023.

				<p>ääres on mitmeid eramuid. Juba aastaid oleme hädas, kuidas suvel tee tolmas ja viletsatel teeludel on pea võimatu liigelda. Eriti raske on liigelda eakatel, kes liiklevad kolmerattalise jalgrattaga ja invaliididel, kes kasutavad ratastoole. Keeruline on teepeenral vankritega liigelda ka väikelastega emadel. Lisaks on Pandivere küla alguses endine mõisatee, mida mööda liiguvad jalgsi ka koolilapsed. Seda teed ei ole vald hooldanud aastaid. Katteallikas oleks valla eelarve.</p>	<p>aasta teede investeeringute kava koostamisel. Ettepaneku tegija on jätnud märkimata arvestuse kavandatava muudatusega kaasneva väljamineku kohta.</p>
12.	Andero Põllu	HARIDUS JA NOORSOOTÖÖ	Väike-Maarja valla üldhariduskoolides hommikusöögi pakkumise jätkamine õpilastele.	Valla eelarvest ja tasandusfondist.	Ei ole arengukava teema.
13.	Andero Põllu	HARIDUS JA NOORSOOTÖÖ	Vähemalt üks huviharidus igale Väike-Maarja valla lapsele tasuta.	Valla eelarvest ja tasandusfondist.	Vallavalitsus lähtub huvihariduse toetusi planeerides põhimõttest, et Väike-Maarja valla lastele oleks tagatud mitmekesine huviharidus oma kodukohas õppuri jaoks tasuta või minimaalsete kuludega.
14.	Andero Põllu	HARIDUS JA NOORSOOTÖÖ	Igale Väike-Maarja valla koolile oma spordistaadion.	Valla eelarvest, tasandusfondist ja toetustest.	Mitte arvestada. Ettepaneku tegija on jätnud märkimata ettepaneku põhjenduse ja tegevuskavasse investeeringu lisamisel arvestuse kavandatava

					muudatusega kaasneva väljamineku kohta. Väike-Maarja vallas puuduvad rahalised vahendid nimetatud investeeringu teostamiseks.
15.	Andero Põllu	HARIDUS JA NOORSOOTOÖ	Väike-Maarja valla lasteaedadesse valverühmad nii suvisel kui õppeaasta perioodil.	Valla eelarvest ja tasandusfondist.	Ei ole arengukava teema.
16.	Andero Põllu	KULTUUR, SPORT JA VABAAEG	Väike-Maarja keskusesse veekeskuse rajamine.	Valla eelarvest, tasandusfondist ja toetustest.	Mitte arvestada. Ettepaneku tegija on jätnud märkimata ettepaneku põhjenduse ja tegevuskavasse investeeringu lisamisel arvestuse kavandatava muudatusega kaasneva väljamineku kohta. Väike-Maarja vallas puuduvad rahalised vahendid nimetatud investeeringu teostamiseks.
17.	Andero Põllu	KULTUUR, SPORT JA VABAAEG	Väike-Maarja keskusesse jäähalli rajamine.	Valla eelarvest, tasandusfondist ja toetustest.	Mitte arvestada. Ettepaneku tegija on jätnud märkimata ettepaneku põhjenduse ja tegevuskavasse investeeringu lisamisel arvestuse kavandatava muudatusega kaasneva väljamineku kohta. Väike-Maarja vallas puuduvad rahalised vahendid nimetatud investeeringu teostamiseks.
18.	Andero Põllu	KULTUUR, SPORT JA VABAAEG	Väike-Maarja raamatukogu Kiltsi osakonna ruumide kaasajastamine.	Valla eelarvest, tasandusfondist ja toetustest.	Tegemist on jooksva remondiga, mida arengukava tegevuskavas ei kajastata.
19.	Andero Põllu	KULTUUR, SPORT JA VABAAEG	Kiltsi rahvamajja kinoekraani paigaldamine.	Valla eelarvest, tasandusfondist ja toetustest.	Kiltsi rahvamaja saab ekraani 2022. aastal.

20.	Andero Põllu	KULTUUR, SPORT JA VABAAEG	Väike-Maarja valla keskustesse ja haridusasutuste territooriumitele välijõusaalide rajamine.	Valla eelarvest, tasandusfondist ja toetustest.	Mitte arvestada. Ettepaneku tegija on jätnud märkimata ettepaneku põhjenduse ja tegevuskavasse investearvestuse lisamisel arvestuse kavandatava muudatusega kaasneva väljamineku kohta. Väike-Maarja vallal puuduvad rahalised vahendid nimetatud investearvestuse teostamiseks.
21.	Andero Põllu	KULTUUR, SPORT JA VABAAEG	Väike-Maarja valla keskustesse kõlakodade rajamine.	Valla eelarvest, tasandusfondist ja toetustest.	Mitte arvestada. Ettepaneku tegija on jätnud märkimata ettepaneku põhjenduse ja tegevuskavasse investearvestuse lisamisel arvestuse kavandatava muudatusega kaasneva väljamineku kohta. Väike-Maarja vallal puuduvad rahalised vahendid nimetatud investearvestuse teostamiseks.
22.	Andero Põllu	SOTSIAALHOOLEKANNE JA TERVISHOID	KOV tugiteenuste keskus.	Valla eelarvest, tasandusfondist ja toetustest.	Ettepanek jääb arusaamatuks. Ettepaneku tegija on jätnud märkimata ettepaneku põhjenduse ja tegevuskavasse investearvestuse lisamisel arvestuse kavandatava muudatusega kaasneva väljamineku kohta.
23.	Andero Põllu	ETTEVÕTLUS, TURISM JA PUHKEMAJANDUS	Väike-Maarja vallas tegutseva väike-, pere- ja keskmise ettevõtluse soodustamine ja toetamine.	Valla eelarvest	Väike-Maarja vallavalitsus soodustab ja toetab ettevõtluse arendamist vastavalt Väike-Maarja Vallavolikogu 13.09.2018 määrusele nr 26 „Väike-Maarja valla eelarvest ettevõtlustoetuse taotlemise ja

					kasutamise kord“, vallavalitsuse spetsialistid nõustavad ettevõtjaid, jne.
24.	Andero Põllu	ETTEVÕTLUS, TURISM JA PUHKEMAJANDUS	Väike-Maarja valla matkaradade ja ujumiskohtade kaasajastamine.	Valla eelarvest, tasandusfondist ja toetustest.	Ettepanek jääb arusaamatuks. Ettepaneku tegija on jätnud märkimata ettepaneku põhjenduse ja tegevuskavasse investearvestuse lisamisel arvestuse kavandatava muudatusega kaasneva väljamineku kohta.
25.	Andero Põllu	LOODUS- JA ELUKESKKOND	Väike-Maarja valla haldusterritooriumilt punamonumentide ja sümboolika eemaldamine.	Valla eelarvest	Ei ole arengukava teema.
26.	Andero Põllu	LOODUS- JA ELUKESKKOND	Väike-Maarja valla haldusterritooriumil prügisorteerimisjaama rajamine, vastavalt nõuetele sorteeritud jäätmete jäätmekäitlus KOV tasandil.	Valla eelarvest, tasandusfondist ja toetustest.	Mitte arvestada. Väike-Maarja valda on erinevate jäätmeliikide (näiteks ohtlike, bioloogiliste ja suuremõtmeliste jäätmete) kogumiseks rajatud 3 jäätmejaama, sega- ja klaaspakendi ning paberi-papi kogumiseks paigaldatud 5 avalikku jäätmemaja ja 47 kogumiskonteinerit. Ettepaneku tegija on jätnud märkimata ettepaneku põhjenduse ja tegevuskavasse investearvestuse lisamisel arvestuse kavandatava muudatusega kaasneva väljamineku kohta.
27.	Andero Põllu	LOODUS- JA ELUKESKKOND	Väike-Maarja valla haldusterritooriumil kiire interneti võimaluse välja arendamine hajaasustuse	Valla eelarvest, tasandusfondist ja toetustest.	Mitte arvestada. Kiire interneti ühenduste väljaehitamine ei ole kohaliku omavalitsuse kohustus.

			piirkonnas.		Majandus- ja kommunikatsiooni ministeerium juhtimisel on käimas projekt juurdepääsuvõrkude arendamiseks maapiirkondades. Väike-Maarja valla osas peaks antud projekti raames välja ehitatama kiire interneti juurdepääsuühendusi aastaks 2027 suurusjärgus 800 000 euro (toetussumma, millele lisanduvad teenuse pakkuja omaosalus + liitumistasud) eest. Ettepaneku tegija on jätnud märkimata ettepaneku põhjenduse ja tegevuskavasse investeeringu lisamisel arvestuse kavandatava muudatusega kaasneva väljamineku kohta. Väike-Maarja vallal puuduvad rahalised vahendid nimetatud investeeringu teostamiseks.
28.	Andero Põllu	TEED, TÄNAVAD JA ÜHISTRANSPOORT	Väike-Maarja valla hallatavad kruusakattega teede väljaehitamine kõvakattega teedeks	Valla eelarvest, tasandusfondist ja toetustest.	Teede investeeringuid teostatakse vastavalt vallavolikogu poolt kinnitatud teede investeeringute kavale.
29.	Andero Põllu	TEED, TÄNAVAD JA ÜHISTRANSPOORT	Väike-Maarja valla küladesse, talude sissesõidu teede lähedusse autonoomsete päikesepaneelidega töötavate valgustite projekteerimine ja paigaldamine.	Valla eelarvest, tasandusfondist ja toetustest.	Mitte arvestada. Ettepaneku tegija on jätnud märkimata ettepaneku põhjenduse ja tegevuskavasse investeeringu lisamisel arvestuse kavandatava muudatusega kaasneva väljamineku kohta.

					<p>Arengukava tegevuskavas on teede, tänavate ja ühistranspordi peatükis kavandatud 2025. aastaks investeeringuna bussipeatustesse autonoomsete päikesepaneelidega töötavate valgustite projekteerimine ja paigaldamine summas 50 000 eurot.</p>
30.	Andero Põllu	KÜLAELU JA KODANIKUALGATUS	Kodanike algatuste toetamine ja selleks võimaluste loomine.	Valla eelarvest	<p>Väike-Maarja vallas rakendatakse alates 2018. aastast kaasavat eelarvet ja toetatakse kodanikeühenduste tegevusi ning investeeringuid vastavalt Väike-Maarja Vallavolikogu 13.09.2018 määrusele nr 27 „Väike-Maarja valla eelarvest mittetulunduslikuks tegevuseks toetuse taotlemise ja kasutamise kord“.</p>